

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

(назва дисципліни)

підготовки _____ **бакалавра** _____

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **231 Соціальна робота** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

Силабус навчальної дисципліни «Соціальна політика» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота.

Розробник: Мартинюк Тетяна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Батюк Олег Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 2 від 15 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Соціальна робота. Перший (бакалаврський) рівень	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>210/ 7</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3,4</u> -ий
		Лекції <u>50</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>52</u> год.
		Лабораторні _____ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні _____ год.
		Самостійна робота <u>94</u> год.
		Консультації <u>14</u> год.
	Форма контролю: залік (3), іспит (4)	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

Викладач: Мартинюк Тетяна Анатоліївна,
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,
 Вчене звання доцент
 Посада: доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
 Контактна інформація
 Телефон: +380663560436,
 Електронна пошта: Martynyuk.Tetyana@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Програма навчального курсу «Соціальна політика» складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота і вивчається у третьому та четвертому семестрах, формами контролю є: залік (3 сем.) та екзамен (4 сем.). На вивчення навчальної дисципліни відведено 7 кредитів (210 годин), у тому числі для денної форми навчання по 50 годин лекційних та 52 практичних занять, 14 год. консультації та 94 год. самостійної роботи.

Навчальний курс спрямований на оволодіння студентами знаннями, що дозволяють вивчити основні засади соціальної політики України, а також особливостями та основними векторами її реалізації. Силабус ґрунтується на системному підході до науково-методичних основ соціальної політики та компетентнісному підході до вивчення основних сфер реалізації соціальної політики в Україні.

Вивчення навчальної курсу «Соціальна політика» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів/працівників, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з теорії соціальної політики та практики її реалізації, сприятиме подальшому професійному зростанню.

Пререквізити: *Україна в європейському та культурному контекстах*

Постреквізити: *Історія соціальної роботи.*

2. Мета курсу: розширення кола знань про особливості соціальної політики, засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних засад законодавчих документів щодо соціальної політики держави, політичних та інституційних механізмів реалізації соціальної політики, формування високого рівня готовності до реалізації завдань соціальної політики та соціальної роботи, а також здатності діяти свідомо та

соціально відповідально.

3. Завданнями курсу є:

- оволодіння студентами понятійним і термінологічним апаратом з дисципліни;
- визначення особливостей соціальної політики України;
- формування умінь аналізувати і синтезувати інформацію з різних джерел для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між соціальними подіями та явищами;
- аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;
- виокремлення актуальних соціальних проблем та визначення їх структури, взаємозв'язків, чинників, проявів і наслідків;
- розуміння сутності, концепцій, моделей та рівнів соціальної політики.

4. Результати навчання (Компетентності)

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної* (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог) та *загальних компетентностей*: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. А також низки *фахових компетентностей*: (ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів. ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. ФК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. ФК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту. ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах. ФК 24. Здатність організовувати і координувати волонтерську діяльність.) та *програмних результатів навчання* (ПР31. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. ПР34. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки. ПРУ4. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах ПРУ 9. Забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі. ПРК3. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. ПРАіВ 2. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

5. Структура навчальної дисципліни

3 семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Методи та технології викладанн	Форма Контролю ^{2/}
-------------------------------	--------	------	--------	-----------	-------	--------------------------------	------------------------------

						я ¹	Бали
Змістовий модуль 1. Теорія соціальної політики держави.							
Тема 1. Теоретичні засади соціальної політики держави	8	2	-	4	2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС
Тема 2. Моделі соціальної політики	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 3. Досвід впливу міжнародних організацій на соціальну політику.	6	2	2	2	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів соціальної політики	6	2	2	2	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 5. Інституційні засади функціонування суб'єктів соціальної політики	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тема 6. Розвиток і формування принципів соціальної політики	6	-	2	4	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 7. Соціально – економічні засади соціальної політики	6	2	2	2	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тема 8. Соціальна політика в системі забезпечення прав людини	6	2	2	2	-	традиційна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 9. Організаційно управлінські засади реалізації соціальної політики	8	-	2	4	2	традиційна лекція / Zoom, Moodle	ДСЗ
Тести, контрольна робота 1							30
Разом за модулем 1	58	14	16	24	4		24
Змістовий модуль 2. Історія становлення соціальної політики як галузі державної політики							
Тема 10. Погляди на суспільну допомогу Давнього світу, Раннього Християнства та Середньовіччя	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/2
Тема 11. Визначення змісту державної й суспільної благодійності у науковій думці XVII – XVIII століть	8	2	-	4	2	проблемна лекція	ДС
Тема 12. Розвиток політико-правових і соціально-адміністративних підходів до державного соціального забезпечення у XIX-XX століттях	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/2
Тема 13. Соціальний захист за часів козаччини. Запровадження державної системи соціального захисту.	8	-	2	4	2	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДБ/З
Тема 14. Благодійницька діяльність земств та українських меценатів.	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom,	РМГ/З

						Moodle	
Тема 15. Новітні концепції розуміння ролі держави у соціальній підтримці громадян. Вплив процесів регіоналізації та глобалізації на соціальну політику.	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 16. Волонтерський рух і його вплив на реалізацію соціальної політики держави.	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тести, контрольна робота 2							30
Разом за модулем 2	46	12	12	18	4		16
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60/тести
ІНДЗ (за наявності)							-
Інше (вказати)							-
Всього годин/ Балів	120	26	28	52	8		120/100

4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 3. Сфери реалізації соціальної політики держави							
Тема 17. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики	10	2	-	6	2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС
Тема 18. Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики	8	2	-	6	-	проблемна лекція/ Zoom, Moodle	ДС,
Тема 19. Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики	8	-	2	6	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/З
Тема 20. Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству.	8	-	2	6	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тема 21. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тема 22. Державна політика у сфері пенсійного забезпечення в Україні	6	2	2	2	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 23. Державна політика у сфері охорони здоров'я.	6	2	2	2	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 24. Державна політика у сфері освіти та науки.	7	2	-	5	-	традиційна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 25. Державна політика у сфері культури.	7	-	2	5	2	традиційна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З

						Moodle	
Тести, контрольна робота 1							30
Разом за модулем 1	66	12	12	40	4		18
Змістовий модуль 4. Соціальна політика провідних країн світу							
Тема 26. Соціальна політика Великобританії	7	2	2	2	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/3
Тема 27. Соціальна політика Німеччини	6	2	2	2	-	проблемна лекція	РМГ/3
Тема 28. Соціальна політика Польщі.	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/4
Тема 29. Соціальна політика Швеції	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/4
Тема 30. Соціальна політика США	6	2	2	2	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/4
Тема 31. Соціальна політика Японії.	7	2	2	2	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/4
Тести, контрольна робота 2							30
Разом за модулем 2	38	12	12	12	2		22
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60/тести
ІНДЗ (за наявності)							-
Інше (вказати)							-
Всього годин/ Балів	210	50	52	94	14		120/100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання або заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень. ^{2/} Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо. У випадку набору студентів менше 7 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно. Розподіл годин здійснюється відповідно до навчального плану, у випадку малокомплектної групи коректується відповідно до навчального навантаження.

5. Завдання для самостійного опрацювання

№	ТЕМА	ГОД
Змістовий модуль 1. Теорія соціальної політики держави.		
1.	Тема 1. Теоретичні засади соціальної політики держави. Проаналізуйте специфіку соціальних проблем в Україні. Розкрийте сутність державної соціальної політики в Україні. Проаналізуйте умови реалізації соціальної політики в Україні.	4
2.	Тема 2. Моделі соціальної політики. Представте у вигляді порівняльної таблиці основні моделі соціальної	2

	політики (модель-х-ки-особливості-країни)	
3.	Тема 3. Досвід впливу міжнародних організацій на соціальну політику. Визначіть та проаналізуйте вплив міжнародних організацій на розвиток пріоритетних завдань соціальної політики.	2
4.	Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів соціальної політики. Сформууйте вичерпний перелік об'єктів і суб'єктів соціальної політики в економічній системі соціально орієнтованого спрямування.	2
5.	Тема 5. Інституційні засади функціонування суб'єктів соціальної політики. Продумайте, визначіть та проаналізуйте шляхи оптимізації діяльності суб'єктів соціальної політики.	2
6.	Тема 6. Розвиток і формування принципів соціальної політики. Таблично представте та дайте коротку характеристику принципів соціальної політики.	4
7.	Тема 7. Соціально – економічні засади соціальної політики. Проаналізуйте та таблично представити соціально – економічні засади соціальної політики.	2
8.	Тема 8. Соціальна політика в системі забезпечення прав людини. Зробити підбірку основних нормативно-правових документів у контексті забезпечення прав людини.	2
9.	Тема 9. Організаційно управлінські засади реалізації соціальної політики	4
Змістовий модуль 2. Історія становлення соціальної політики як галузі державної політики		
10.	Тема 10. Погляди на суспільну допомогу Давнього світу, Раннього Християнства та Середньовіччя. Аргументуйте письмово, чому християнство обстоювало й донині стоїть за милосердя, соціальну справедливість і благодійність. З'ясуйте коли історично і за яких соціально-культурних умов постали педагогічні ідеї та виникла соціальна протопедагогіка. Опишіть ідеальну державу Платона і співжиття в ній багатих та бідних. Проаналізуйте за Аристотелем, утвердження в народі доброчесності та як уникнути різкого розриву між заможними і злидарями.	2
11.	ФОРМИ ДОПОМОГИ У ПРАДАВНИХ СЛОВ'ЯН. КНЯЖА ТА ЦЕРКОВНО-МОНАСТИРСЬКА ФОРМИ ПІДТРИМКИ НУЖДЕНИХ У X-XIII СТОЛІТТЯХ Опишіть общинно-родові форми підтримки, допомоги і захисту особи у форматах сім'ї, роду, поселення. Охарактеризуйте форми допомоги та взаємодопомоги у давніх русичів. Охарактеризуйте вплив хрещення України-Руси на модель соціального захисту населення. Висвітліть реальну картину того, як відбувався соціальний захист населення Київської Русі за князів Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха. Тема 11. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА У XIV – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТОЛІТЬ У МОСКОВСЬКІЙ ДЕРЖАВІ ТА В УКРАЇНІ Визначення змісту державної й суспільної благодійності у науковій думці XVII - XVIII століть Опишіть формування адміністративної системи допомоги нужденним у Російській державі за часів правління Петра I: етапи, зміст, спрямування. Проаналізуйте як велася боротьба московсько-російського уряду з професійним жебрацтвом на зломі XVII–XVIII століть. Окресліть форми і масштаби приватної доброчинності в Російській імперії у XVIII–XIX століттях.	4
12.	Тема 12. Розвиток політико-правових і соціально-адміністративних підходів до державного соціального забезпечення у XIX-XX століттях	2

	Охарактеризуйте систему профілактики зубожіння населення та організації громадських робіт земствами. Охарактеризуйте церковно-парафіяльну систему допомоги в Російській імперії кінця XIX початку XX століття.	
13.	Тема 13. Соціальний захист за часів козаччини. Запровадження державної системи соціального захисту. Визначити та проаналізувати меценатські та благодійні традиції козацьких династій.	4
14.	Тема 14. Благодійницька діяльність земств та українських меценатів. У вигляді таблиці представте українських меценатів XX століття, їх здобутки та значення для держави.	2
15.	Тема 15. Новітні концепції розуміння ролі держави у соціальній підтримці громадян. Вплив процесів регіоналізації та глобалізації на соціальну політику.	2
16.	Тема 16. Волонтерський рух і його вплив на реалізацію соціальної політики держави.	2
Змістовий модуль 3. Сфери реалізації соціальної політики держави		
17.	Тема 17. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики Таблично представити особливості і види соціального страхування. ЗДСС на випадок безробіття. Зробити вичерпну характеристику загальнообов'язкового державного соціального страхування.	6
18.	Тема 18. Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики. Визначити економічні і соціальні наслідки безробіття, Причини виникнення і види безробіття. Розібратися з поняттями та явищами, зробити конспекти: - Природний рівень безробіття. - Безробіття і вільні робочі місця. - Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). - Безробіття і інфляція (крива Філіпса). - Приховане безробіття. Проаналізувати основні напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Знайти інформацію та опрацювати два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»)	6
19.	Тема 19. Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики Проаналізувати соціально-демографічну ситуацію в Україні: причини та наслідки Визначити основні напрями державної молодіжної політики в Україні. Проаналізувати державні гарантії для молоді та соціальні програми підтримки молоді в Україні.	6
20.	Тема 20. Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству. Таблично представте міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми. Зробіть підбірку та аналіз недержавних організацій, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми.	6

	Проаналізувати законодавство у сфері запобігання домашньому насильству. Представте заходи протидії домашньому насиллю. Аналіз державної соціальної програми з протидії торгівлі людьми.	
21.	Тема 21. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики Представте диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення. Таблично представте пільги, гарантії та компенсації людям з інвалідністю. Адресні пільги та надання житлових субсидій. Проаналізуйте соціальний захист захисту внутрішньо переміщених осіб.	2
22.	Тема 22. Державна політика у сфері пенсійного забезпечення в Україні Визначити та проаналізувати специфічні особливості пенсійного страхування. Соціальні пенсії. Види пенсійних систем.	2
23.	Тема 23. Державна політика у сфері охорони здоров'я. Опрацюйте сайт відповідного міністерства. Проаналізувати організаційно-правові аспекти державної політики в галузі охорони здоров'я. Визначіть перспективи розвитку ефективності єдиного медичного простору України на сучасному етапі.	2
24.	Тема 24. Державна політика у сфері освіти та науки. Опрацюйте: - сайт відповідного міністерства; - ЗУ «Про освіту»; - ЗУ «Про вищу освіту»; - державні стандарти.	5
25.	Тема 25. Державна політика у сфері культури. Опрацюйте сайт відповідного міністерства. Визначте пріоритетні завдання у галузі культурної політики України. Обґрунтуйте. Запропонуйте власні бачення напрямків реалізації державної політики у галузі культури.	5
Змістовий модуль 4. Соціальна політика провідних країн світу		
26.	Тема 26. Соціальна політика Великобританії Підготуйте доповіді за теми: - Ідеологія „Третього шляху” та реалізація соціальних програм у Великобританії. - Соціальна політика щодо дітей у Великобританії. - Система охорони здоров'я у Великобританії: переваги й недоліки	2
27.	Тема 27. Соціальна політика Німеччини. Проаналізуйте соціально-демографічні та економічні передумови формування соціальної політики у Німеччині. Охарактеризуйте соціальні програми, які діють у Німеччині. У чому полягає відмінність німецької системи надання соціальних послуг від британської системи? Визначте сильні та слабкі риси німецької моделі соціальної політики.	2
28.	Тема 28. Соціальна політика Польщі. Охарактеризуйте соціальні програми, які діють у Польщі. Визначте сильні та слабкі риси польської моделі соціальної політики.	2
29.	Тема 29. Соціальна політика Швеції.	2

	Охарактеризуйте соціальні програми, які діють у Швеції, та динаміку їх перетворення. Поясніть чому полягає особливість шведського ринку праці? Визначити сильні та слабкі риси шведської моделі соціальної політики.	
30.	Тема 30. Соціальна політика США Таблично представити ліберальну модель соціальної політики у США та у Великобританії: спільне й відмінне. Охарактеризувати систему освіти в США: переваги й недоліки. Представити соціальну політику щодо людей похилого віку у США.	2
31.	Тема 31. Соціальна політика Японії. Охарактеризуйте соціально-демографічну ситуацію в Японії та визначте, як вона впливає на соціальну політику в країні. З'ясуйте, чому модель соціальної політики Японії називали „конфуціанською”? Охарактеризуйте обставини, які вплинули на зміни в японській соціальній політиці останніх років? Проаналізуйте соціальні програми, які діють у Японії, та їхню трансформацію. У чому полягає особливість японської системи надання соціальних послуг?	2

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, кейси, «асоціативний куц», проєктна діяльність та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчатьсЯ дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування: роздруковані тестові завдання за умови очного навчання, онлайн-тести на платформі Classroom.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Формою контролю за третій семестр вивчення ОК є **залік**. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема, опитування, інформаційні повідомлення з демонструванням презентацій PowerPoint, участь у дискусіях, рецензування презентацій, проведення тренінгових занять, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком,

затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Формою контролю за четвертий семестр вивчення ОК є **екзамен**. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема, опитування, інформаційні повідомлення з демонструванням презентацій PowerPoint, участь у дискусіях, рецензування презентацій, проведення тренінгових занять, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового тестування та проводиться під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульну контрольну роботу, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У визначених відповідними наказами/розпорядженнями ситуаціях навчання може проходити також у форматі онлайн..

Зарукування результатів формального, неформального та інформального навчання здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V.

Підсумковий контроль

Залік та іспит проводяться у вигляді тестування на парі (роздруковані варіанти тестових питань) за умов очного навчання, а також у форматі онлайн-тестів на платформі Classroom. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 50 (залік) та 30 (екзамен) запитань. Максимальна оцінка за залік – **100 балів**, іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь;
- завдання передбачає формулювання визначення.

Програма заліку та іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Студент, який набрав більше 75 балів в результаті поточного та підсумкового контролю має право погодитись на оцінку під час іспиту. У разі складання іспиту бали підсумкового контролю анулюються. Якщо студент набирає менше 60 балів за результатами поточного контролю та іспиту, він складає іспит повторно. Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу.

Орієнтовні питання заліку

1. Сутність, мета, завдання та функції соціальної політики.
2. Активна та пасивна соціальна політика.
3. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики.
4. Пріоритети, напрями та функції соціальної політики.
5. Людина як головний об'єкт соціальної політики.
6. Соціальні цінності.
7. Соціальна справедливість та соціальна рівність.
8. Теорія справедливості.
9. Інструменти та складові соціальної політики.
10. Соціальна політика як наука.
11. Соціальні закони.
12. Соціальна політика в глобальному вимірі.
13. Формування нової моделі соціальної політики в Україні.
14. Соціальна політика як важлива складова внутрішньої політики держави, її зв'язок з економічною політикою.
15. Мета і специфіка соціальної політики в різних економічних системах.
16. Роль і значення соціальної політики в становленні і розвитку соціально орієнтованої ринкової економіки та задоволенні соціальних потреб.
17. Об'єкти і суб'єкти соціальної політики в економічній системі соціально орієнтованого спрямування.
18. Роль і функції держави у виробленні соціальної політики.
19. Інструменти й інститути соціальної політики.
20. Соціальна справедливість як критерій соціальної політики.
21. Соціальне партнерство та його роль у вирішенні соціальних проблем.
22. Основні напрями соціальної політики, їх характеристика.
23. Характеристика періоду церковної благодійності.
24. Основні етапи княжої благодійності.
25. Аналіз творів епохи Київської Русі, спрямованих на розвиток благодійності.
26. Характеристика церковної, церковно-державної та державної благодійності.
27. Благодійницька діяльність земств та українських меценатів.
28. Характеристика етапів розвитку соціальної допомоги після жовтневого перевороту.
29. Розвиток соціальної допомоги після Великої Вітчизняної війни.
30. Формування соціальної політики та роботи як практичного механізму реалізації соціальної

роботи у 90-ті рр. XX ст.

31. Волонтерський рух і його вплив на реалізацію соціальної політики держави.

Орієнтовні питання екзамену

1. Організаційно-правова структура соціальної політики.
2. Соціальні функції держави.
3. Конституційні обов'язки держави в реалізації соціальної політики.
4. Державна соціальна діяльність та її форми.
5. Принципи соціальної політики держави.
6. Соціальні програми.
7. Соціальна держава та її типи.
8. Фінансування програм і заходів соціальної політики.
9. Недержавні інституції соціальної політики. Благодійництво.
10. Особливості організації державної соціальної політики в умовах формування ринкових відносин.
11. Нормативно-правова база соціальної політики в Україні.
12. Соціальні нормативи як відправна точка формування соціальної політики.
13. Характеристика основних чинних законодавчих нормативних актів, що регулюють соціальні відносини. Закони України (нові зміни): «Про межу малозабезпеченості»,
14. ЗУ «Про оплату праці».
15. ЗУ «Про зайнятість населення»;
16. ЗУ «Про пенсійне забезпечення»;
17. ЗУ «Про державну допомогу сім'ям з дітьми»;
18. ЗУ «Про освіту»;
19. ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
20. Глобальна соціальна політика Демократія та соціальний розвиток.
21. Взаємозалежність економічного, політичного і соціального розвитку. Ідеали соціальної політики.
22. Моделі соціальної політики.
23. Історичні аспекти розвитку та сучасний стан світової соціальної політики.
24. Глобалізація та соціальна політика.
25. Загальні тенденції соціальної політики європейських країн.
26. Міжнародні правові акти, що регулюють соціальну політику.
27. Міжнародні соціальні організації.
28. Соціальна політика в сучасному світі та Україна.
29. Поняття та основні компоненти соціальної структури.
30. Взаємозв'язок соціальної структури та соціальних процесів.
31. Майнові групи та соціальна політика.
32. Соціальне розшарування.
33. Соціальні статуси та ролі, соціальні групи та організації.
34. Бюрократія як особлива соціальна група.
35. Соціальні інститути.
36. Теорії соціальної стратифікації.
37. Середній клас і його соціальна роль.
38. Особливості соціальної структури перехідних суспільств.
39. Соціальна структура українського суспільства та тенденції її подальшого розвитку.
40. Ринок праці як об'єкт соціальної політики.
41. Сутність та структура трудового потенціалу.
42. Ринок праці та зайнятість у соціально-екологічній системі.
43. Соціально-трудова відносина як об'єкт соціальної політики.
44. Міжнародні стандарти соціальної політики у сфері праці.
45. Пріоритетні напрями державної політики у сфері зайнятості та праці.
46. Підходи, моделі та напрями політики щодо трудової міграції: міжнародний досвід.

47. Зовнішня трудова міграція населення України та політика щодо її регулювання.
48. Сутність та структура доходів населення.
49. Державна політика у сфері регулювання доходів населення.
50. Оплата праці в системі державної політики регулювання доходів населення.
51. Фіскальна система державного регулювання доходів населення.
52. Напрями вдосконалення державної політики у сфері регулювання доходів населення.
53. Сутність соціального захисту населення в сучасних умовах.
54. Компоненти системи соціального захисту та їх взаємодія.
55. Об'єкти та суб'єкти системи соціального захисту.
56. Вітчизняна модель державного управління у сфері захисту населення.
57. Сутність соціального страхування.
58. Соціальне страхування на випадок безробіття.
59. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
60. Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням.
61. Пенсійне страхування.
62. Медичне страхування.
63. Основні пріоритети системи соціального страхування в Україні.
64. Криза солідарної пенсійної системи.
65. Сутність пенсійної реформи.
66. Світові тенденції реформування системи пенсійного забезпечення.
67. Сучасний стан реформування вітчизняної пенсійної системи.
68. Економічно активне населення в системі соціальної безпеки.
69. Пенсіонери як об'єкт державної соціальної політики.
70. Особливості соціальної політики щодо осіб із функціональними обмеженнями.
71. Діти в системі пріоритетів соціальної політики.
72. Базові чинники соціального захисту молоді.
73. Особливості соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.
74. Соціальний захист сучасників АТО.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Соціальна педагогіка» для денної форми навчання (другий семестр), де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Соціальна педагогіка» для денної

форми навчання (третій семестр), де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література

Основна література

1. Актуальні проблеми соціальної політики України: Навчальний посібник / За заг. ред. А. О. Ярошенко. К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 222 с.
2. Гончарова С. Ю., Отенко І. П. Соціальна політика. навч. посібник. Х.: Вид-во ХДЕУ, 2013. 200 с.
3. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги: навчальний посібник К., 2015. 419 с.
4. Соціальна політика: навчальний посібник / за заг. ред. В. П. Пічі, Я. Б. Турчин. 2-е видання. Львів : Новий Світ 2000, 2018. 318 с.
5. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні. Навчальний посібник. Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
6. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. / за ред. А.О. Ярошенко. К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
7. 5. Іщенко А. О. Соціальна і гуманітарна політика [Текст]: навч.-метод-посіб.- Нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Черкаси, 2011. 400 с.
8. Климаська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.
9. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2015. 244 с
10. Мартинюк Т. А. Основні складові соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. *Педагогічний часопис Волині* : науковий журнал. Луцьк : СХУ імені Лесі Українки, 2018. №4(11). С. 183–189.
11. Мартинюк Т. А. Сутність соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки*. 2018. №9(382). С. 115–121.
12. Martynyuk T. Husak P. Role of personal contracts in the psychoactive substances use prevention, social integration and resocialization of juveniles convicted. *Knowledge. Education. Low. Management. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie*. №1 (21). 2018. С. 50–57. URL: <http://kelmczasopisma.com/ua/downloadfile/585>
13. Мартинюк Т. А., Чиж А. Г. Сутнісна характеристика молоді з інвалідністю як об'єкту соціальної роботи. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Серія: Педагогічні науки*. 2019. №2(386). С. 115–121.

14. Kazanowski Z., Martyniuk T. Kontakty z niepełnosprawnymi rówieśnikami w szkole podstawowej a gotowość młodzieży polskiej i ukraińskiej do integracji edukacyjnej. *Edukacja – Technika – Informatyka*. 2019. №4(30). С. 104–109.
15. Kazanowski Z., Martyniuk T. Integracja edukacyjna z rówieśnikami z niepełnosprawnością w percepcji młodzieży polskiej i ukraińskiej. *Edukacja – Technika – Informatyka*. 2019. №4(30). С. 98–103.
16. Martyniuk T. Peculiarities of teachers' attitudes towards integration: a review of the literature. *Knowledge. Education. Low. Management. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie*. 2019. №3/4 (27/28). С. 85–94. URL : <http://kelmczasopisma.com/ua/downloadfile/645>
17. Мартинюк Т. А. Основні підходи до визначення критеріїв соціальної інтеграції молоді з інвалідністю засобами соціокультурної анімації. *Інноваційна педагогіка : науковий журнал*. 2020. №22. С. 77–82.
18. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. К.; Львів : НАДУ, 2012. 368 с

Додаткова література:

1. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27.04.2021 № 1414-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#n356>
2. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-XII. Редакція від 04.11.2018. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
3. Постанова Кабінет Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 р. від 01.08.2012 № 706, Редакція від 31.08.2017. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/706-2012-%D0%BF>
4. Постанова Кабінет Міністрів України «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів», Концепція від 12.10.2000, № 1545. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1545-2000-%D0%BF> ,
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2005 р. №877 «Про затвердження типового положення про центр соціально–психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями», Редакція від 15.11.2006. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2005-%D0%BF> (дата звернення: 18.09.2018)

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Офіційний сайт Міністерства соціальної політики <https://www.msp.gov.ua/>
Офіційний сайт Державної служби зайнятості <https://www.dcz.gov.ua/>
Офіційний сайт Міністерства освіти та науки <https://mon.gov.ua/ua>